

48 lub hlis *txog rau* **60 lub hlis**

PAUB TXOG LEJ

Cov menyuam kawm txog cov lej li cas?

Kev Saib Xyuas Hlo Txog Txoj Kev Xam Lej

Cov menyuam yau mus tshawb kev thiab pib los xyaum cov txuj uas yuav tsum muaj rau txoj kev ua lej ntev ua ntej lawv nkag mus kawm qib ntawv rau cov menyuam yau (elemetary). Thaum thawj cov xyoo ntawm lub neej, cov menyuam kawm suav lej, ras paub txog cov cim thiab tej qauv teeb khoom, muab hom loj me thiab ntau tsawg sib piv, thiab ras paub tej yam uas zoo sib xws thiab tej yam nyias txawv nyias. Cov menyuam tsim cov txuj no los ntawm lawv txoj kev lawv tus kheej tshawb kev thiab ua si nrog tej khoom siv thiab los ntawm tej kev sib txuas lus thiab ua si nrog rau cov neeg laus. Cov kev sib txuas lus thiab ua si txhua hnuv xws li kev suav ntiv tes thiab ntiv taw nrog rau cov neeg laus, muab ob daim txiv tsawb, thiab muab cov thoom thaub xiav thiab dawb sib txheeb nyias nyob nyias pawg pab ua rau cov menyuam txoj kev ua lej loj hlob tuaj. Cov menyuam pib txuas lus txog qhov ntau qhov tsawg los ntawm cov khoom uas yog siv cov lus hais xws li “ntau dua” thiab “loj dua.”

Thaum uas lawv loj laus tuaj lawv kawm los mus suav ob peb tug lej. Thiab lawv tsim lawv txoj kev to taub ntawm tias muaj ntau muaj tsawg los ntawm tej kev ua si xws li muab cov tais thiab khob tso rau saum rooj. Lawv cia li ras hais tias cov neeg laus siv kev suav lej nyob rau hauv lub neej txhua hnuv thiab kawm txog hais tias kev siv cov lej yog siv li cas thaum uas lawv qog cov neeg laus. Thoob cov sijhawm thaum ntxov hauv lub neej, feem coob cov menyuam yeej nyiam txog cov lej. Cov kev ua si lom zem uas muaj kev siv lej yuav muab zog rau cov menyuam txoj kev ib txwm muaj siab nyiam thiab txhawb siab rau lawv los kawm ntxiv txog cov niam tswv yim ua lej.

Paub Txog Lej

Cov Lus qhib

Cov menyuam preschool kawm dabtsi txog lej?

Cov menyuam yaus pib xyaum tej yam kev txawj uas lawv yuav tsum paub los laij lej thiab tej yam txog lej ntxov heev ua ntej lawv pib kawm ntawv. Feem ntau cov kev txawj ntawm no los ntawm tej yam lawv tau ua thiab los ntawm txoj kev lawv tau kawm thaum lawv nrog cov neeg laus.

- Cov menyuam me pib kawm suav lej nrog tej yam lawv ua txhua hnuv xws li tso phaj rau saum rooj, suav lawv cov ntiv tes los qhia koj tias lawv muaj hnuv nyoog li cas, suav cov avpaum kom txhua tus menyuam thiaj li tau ib lub.
- Feem ntau cov menyuam yaus pib kawm los hais 1-2-3-4-5 (qee zaus lawv yuav muab cov lej hloov mus mus los los) ua ntej lawv paub tias tus lej txhais tau li cas. Piv txwv tias, tej zaum lawv muaj peb lub txiv pos thiab suav cov txiv pos 1-2-3-4-5, vim tias lawv tsis paub tias lawv yuav tsum tau suav ib lub txiv pos ib zaug xwb. Thaum tus menyuam pib nkag siab lub tswv yim no, tej zaum koj yuav pom nws muab tagrho nws cov tsiaj los ua ib kab thiab muab ib daim nplooj rau lawv noj. Ntev mus, lawv yuav kawm tias thaum koj suav khoom txhua qhov khoom yuav tau ib tug lej xwb.
- Cov menyuam yaus pib to taub cov tswv yim txog ntau thiab tsawg thiab yuav paub tias lwm tus neeg tau qhob noom cookie ntau tshaj lawv tau, tiamsis lawv tsis to taub tias seb muaj ntau npaum li cas. Yog tias lawv laib ib daim qhob noom cookie thiab lawv tus phooj ywg muaj ib daim qhob noom cookie uas tau muab dam ua ob qho, tej zaum lawv yuav xav tias lawv tus phooj ywg muaj cov qhob noom cookie ntau tshaj lawv. Lawv cov tswv yim hais txog ntau thiab tsawg yuav pab lawv kawm los piv ntau yam dua ob qho khoom xwb. Thaum lawv paub ntau zog, lawv yuav tso tau peb tug pas ua ib kab nrog tus luv tshaj ua ntej mus rau tus ntev lossis peb lub npas nrog lub me tshaj ua ntej mus rau lub loj tshaj.
- Cov menyuam yaus uas muaj hnuv nyoog ze li ntawm 5 xyoos suav tau mus txog siab li nees nkawm, tiamsis tej zaum lawv yuav yuam kev hla tej tug lej (piv txwv tias, 1-2-3-4-5-6-7-8-9-10-13-14-16-17-19-20). Tej zaum lawv yuav suav thaum lawv dhia tib plhaws, lossis tos nws thib lossis nws xav qhia kom koj paub, "Kuv suav tau mus txog 20!"
- Lawv paub tej tug lej thaum lawv pom. "Koj puas pom tus lej uas nyob ntawm ces kaum ntawm daim nplooj. Tus ntawd yog tus lej 6. Tus ntawd yog tus lej 7."
- Cov menyuam yaus uas muaj 5 xyoos saib tau cov khoom ua tej pawg-ntau li 4 qho khoom-thiab qhia tau rau koj tias ntau npaum li cas yam tsis thas suav. Thaum lawv nyeem ib phau ntawv, lawv saib tau daim nplooj thiab qhia rau koj tias, "Tamsim no muaj 4 tug os." Thaum nws noj khoom txom ncauj, nws saib tau nws lub phaj thiab txawj hais tias, "Kuv muaj 4 daim qhob noom crackers ntawm kuv lub phaj."
- Thaum tus menyuam muaj tsib xyoos, feem ntau cov menyuam yaus suav tau mus txog siab li 10 qhov khoom, tau tes rau txhua qhov khoom thaum nws hais tus lej. Thaum nws muab 10 lub qos tso rau hauv lub hnab tom lub khw muag zaub, nws suav tau ib lub zuj zus thaum nws muab tso rau hauv lub hnab.
- Thaum lawv suav, cov menyuam uas muaj hnuv nyoog li no qhia tau rau koj tias nws muaj puas tsawg qhov khoom, vim tias lawv yeej to taub tias tus lej uas lawv xaus nrog qhia tias nws muaj puas tsawg tagrho. "Ib, ob, peb, plaub, tsib, rau. Kuv muaj rau lub pinecone!!" Lawv kuj paub

suav cov neeg uas nyob hauv lawv tsev neeg thiab suav cov ntaub so tev kom txhua tus muaj ib daim ntawv so tes.

- Lawv kuj txawj qhia rau koj tias nws muaj ntau dua thaum leej twg ntxiv ib co roj hmab rau saum tus roj hmab lub txaj. Ib yam li, yog tias lawv suav cov pas tias lawv muaj 8 tus thiab lawv tus phooj ywg muaj 6, lawv qhia tau rau koj tias lawv muaj ntau dua lawv tus phooj ywg lossis lawv tus phooj ywg muaj tsawg dua lawv. Yog tias lawv muaj tsib lub block thiab lawv tus phooj ywg muaj tsib, lawv qhia tau rau koj tias lawv muab tib yam nkaus.
- Cov menyuam uas muaj tsib xyoos txawj sib ntxiv thiab rho lej yooj yim. Yog tias lawv muaj 6 lub txiv pos, lawv yuav nug kom tau ib lub ntxiv thiab txawj hais tias lawv muaj 7 lub. Yog tias lawv muaj 5 daim crackers thiab lawv no job daim, lawv yuav txawj qhia tias, "Tamsim no kuv muaj peb daim lawm xwb. Yog tias kuv noj ob daim ntxiv, kuv tshuav ib daim lawm xwb!" Qee zaus lawv yuav tau rov qab suav pawg ntawd kom nws paub tseeb tias nws tshuav puas tsawg.
- Lawv paub muab ob pawg me me tso ua ke los ua ib pawg loj zog. "Kuv muaj 3 lub nkoj thiab koj muaj 3 lub nkoj. Yog tias wb muaj tagrho cov nkoj cia rau hauv dej, nws muaj 6 lub nkoj." Lawv kuj xav tau tias yog nws muab pawg loj faib mus ua ob pawg ces nws yuav tsawg zog. "Nws muaj 4 daim cookie. Txhais tau tias 2 daim rau koj thiab 2 daim rau kuv."

Cov lus los pab cov tsev neeg kom lawv pab tau lawv cov menyuam los nkag siab txog lej (49-60 hli):

Ntau yam uas koj tsev neeg ua txhua hnuv yeej pab koj tus menyuam los tsim lawv txoj kev laij ub laij no thiab los paub txog lej. Nws muaj ntau lub sijhawm hauv peb lub neeg uas cov neeg laus suav ub suav no thiab cov menyuam yaus los sim suav lej thaum lawv ua si. Ntawm no yog ob peb lub tswv yim rau koj lub tsev neeg los sim:

- Suav kom nrov, li ntawd koj tus menyuam thiaj li hnov tias thaum koj suav lej no nws mus li cas thiab lawv thiaj li paub tias koj suav ub suav no heev npaum li cas txhua hnuv.
  - Suav thaum koj nwj koj tus menyuam, suav cov ntoo uas nyob sab nraum koj lub tsev, lossis suav seb tus aub tom puas tsawg lwm.
- Tau tes rau cov khoom thaum koj suav li ntawd nws thiaj li paub tias tus lej ntawd yog puas tsawg qhov khoom Tau tes rau cov khoom thaum koj suav li ntawd nws thiaj li paub tias tus lej ntawd yog puas tsawg qhov khoom.
- Nws muaj ntau lub sijhawm zoo los suav ub suav no thaum koj mus yuav khoom, ua mov noj thiab noj mov:
  - "Koj xav tias wb yuav 4 lub txiv avpaum lossis 5 lub? Koj puas kam suav rau kuv thaum kuv muab cia hauv lub hnab?"
  - "Yog tias kub yuav 3 lub avpaum xim daj thiab 3 lub xim liab, wb muaj puas tsawg lub tagrho? Los ub suav ua ke."
  - "Kuv xav tias ntshe kuv yuav hnab tortilla loj zog, vim tias koj cov muam npaws lawv yuav tuaj nrog peb noj hmo. Koj ncav muaj puas tau hnab loj rau kuv?"
  - "Wb muaj peb hnab zaub mov. Koj xav tias puas haum hauv peb lub tsheb?"
  - "Koj xav nqa puas tsawg lub hnab mus hauv tsev thiab koj xav tias kuv yuav tau nqa puas tsawg lub hnab?"
  - "Tom qab wb ntxuav tes tag koj puas kam muab 5 daim tortilla tawm hauv lub hnab rau kuv?"
  - "Kuv xav kom koj ntxuas 4 lub qos. Koj paus kam mus muab hauv lub tub yees thiab muab ntxuav hauv lub dab ntxuav tais diav?"

Cov menyuam kawm txog cov lej li cas?
PAUB TXOG LEJ

- “Koj puas kam mus muaj phaj tso rau saum rooj? Peb muaj puas tsawg tus neeg hauv peb tsev neeg? Koj yuav tsum muaj puas tsawg lub phaj? Koj puas kam saib kom zoo tias peb muaj rooj zaum txaus rau txhua leej txhua tus, thiab?”
- Nug kom koj tus menyuam twv lossis khwv yees tias cov khoom muaj puas tsawg ces neg suav ua ke.

Kev twv tias yuav tshwm sim dabtsi, tab txawm tias cov menyuam cov kev twv yuam kev, qhov ntawd muab txoj hauv kev rau lawv xav txog cov lej thiab yuav pab lawv nyiam suav lej ntxiv tuaj.

- “Koj xav tias nws yuav muaj puas tsawg lub npav dhau mus ua ntej wb lub npav tuaj txog?”
- “Koj xav tias muaj puas tsawg lub txiv pos hauv lub tawb no?”
- Koj nug tau tej yam kev ntxiv lej thiab kev rho lej yooj yim rau koj tus menyuam.
  - “Yog tias koj muaj tsib daim cookie thiab koj noj ob daim lawm, koj seem puas tsawg daim?”
  - “Yog tias koj muaj plaub lub nyiaj liab thiab kuv muab ib lub nyiaj liab ntxiv rau koj, koj muaj puas tsawg lub tagrho?”
  - Koj yeej ua tau tej yam kev sib twv me me li no nrog cov khoom tiag tiag li ntawd koj tus menyuam thiaj li pom kiag cov khoom. Thaum lawv paub ntau zog txog cov kev sib ntxiv lej thiab rho lej nrog cov khoom, koj nug tau cov lus no tiamsis tsis txhob siv cov khoom lawm.
- Koj yeej thov tau kom koj tus menyuam nug tej yam lus txog lej li no rau koj thiab.
- Cov menyuam yaus yuav yuam kev ntau heev thaum lawv kawm txog lej. Tsis txhob hais tias lawv “yuam kev,” koj hais tau zoo zoo tias los wb rov qab suav, ua ke. Lossis koj hais tau tias, “Koj suav tau tsib tug os tiamsis kuv tsuas pom plaub tug xwb.”
- Thaum neb tham txog lej li no nws yuav tsum lom zem. Yog tias koj tus menyuam pib nyuaj siab lossis tsis xav ua si lawm, koj to tau thiab rov sim dua lwm zaus lossis sim ua si nrog lwm txoj kev sib twv.

Feem coob cov menyuam yau yeej ib txwm nyiaj lej. Ua kom tej kev ua si nrog lej muaj kev lom zem yuav pab txhawb qhov uas lawv ib txwm nyiaj thiab txhawb lawv lub siab los mus kawm ntxiv txog lej.

allaboutyoungchildren.org